

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Північноукраїнський інститут імені Героїв Крут

МАУП
Кафедра Психології

Схвалено на засіданні кафедри
Психології
Протокол № 1 від 28.08.2025 р.
В.о. завідувача кафедри

Олег МАКЛЮК

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ**

«ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ»

спеціальності:

053 Психологія

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня:

Бакалавр

(назва освітнього рівня)

освітньої програми:

«Психологія»

(назва освітньої програми)

спеціалізації:

-

(за наявності)

(назва спеціалізації)

Методичні рекомендації щодо написання курсових робіт з дисципліни «Психологія особистості» для здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» освітнього рівня «Бакалавр». Чернігів, 2025. 23 с.

Розробник (-и) си́лабусу навчальної дисципліни:

Ющенко І. М., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри Психології

Си́лабус розглянуто на засіданні кафедри Психології
Протокол № 1 від 28.08.2025 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
1. Загальні вказівки до написання курсової роботи.....	5
2. Рекомендована тематика курсової роботи.....	10
3. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	12
4. Порядок подання на перевірку, оцінювання і захист курсової роботи.....	18
5. Список рекомендованої літератури.....	19
Додаток А. Титульний аркуш курсової роботи.....	21
Додаток Б. Завдання на виконання курсової роботи.....	22
Додаток В. Зразок оформлення змісту курсової роботи.....	23

Пояснювальна записка

Методичні вказівки призначені для надання рекомендацій здобувачам у виконанні курсової роботи з дисципліни «Психологія особистості» згідно до чинних стандартів України і містять основні вимоги щодо змісту та оформлення, організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

Методичні вказівки розроблено згідно з:

Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII;

Положенням про організацію освітнього процесу в Північноукраїнському інституті імені Героїв Крут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»;

Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Курсова робота – це вид наукової роботи, що передбачає самостійне дослідження здобувачами вищої освіти актуальних проблем і теоретичне їх викладення відповідно до вимог щодо оформлення результатів наукових досліджень. Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних здобувачами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Теми курсових робіт пропонуються здобувачам відповідно до наукової тематики кафедри, з урахуванням наукових інтересів здобувачів. Тематика тісно кореспондується з конкретною навчальною дисципліною, вивчення якої передбачає написання курсової роботи. Орієнтовний перелік тем з кожної дисципліни, відповідно до навчального плану, затверджується на засіданні кафедри на початку навчального року.

Написання курсової роботи допомагає здобувачу систематизувати отримані теоретичні знання з вивченої дисципліни і виявити здатність самостійно осмислювати проблему, займатися відбором, аналізом та інтерпретацією джерел, обґрунтовувати власну думку, формулювати висновки та пропозиції.

Виконання курсової роботи є першим кроком ознайомлення здобувача вищої освіти з науковим дослідженням, а тому успішне її написання залежить від чіткого дотримання основних вимог до наукового рівня таких робіт, їх змісту, структури, стилю викладу матеріалу, а також оформлення. Виконання здобувачем зазначених вимог формує в нього навички до проведення самостійного наукового дослідження.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного

досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Очікувані результати навчання (РН).

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР 19. Аналізувати соціально-психологічні особливості особистості та скласти соціально-психологічний портрет особистості.

ПР 21. Реалізовувати програми з міжособистісної та міжгрупової взаємодії, які сприяли б позитивному психологічному мікроклімату в колективах.

1. ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальні методичні рекомендації

Перед початком виконання курсової роботи здобувач ознайомлюється із основними вимогами щодо її підготовки, написання та оформлення. Кожний етап виконання роботи рекомендується узгоджувати з науковим керівником.

Незалежно від обраної теми, структура курсової роботи має бути такою:

титульний аркуш (Додаток А);
 завдання на виконання курсової роботи (Додаток Б);
 зміст (Додаток В);
 вступ;
 основна частина (три розділи, які містять підрозділи, що розкривають теорію питання та досвід практичної роботи);
 висновки;
 список використаної літератури;
 додатки.

Кожний структурний елемент повинен починатися з нової сторінки.

Курсова робота не може бути переказом написаного в літературі, або описом простого спостереження. Якість курсової роботи повинна бути такою, щоб після захисту цієї роботи, усі бажаючі мали змогу використати її результати, як певний методичний посібник.

Курсова робота повинна відповідати таким основним вимогам:

актуальність теми, відповідність її сучасному стану управлінської науки, практичним завданням;

достатній теоретичний рівень. Ця вимога означає, що здобувач має достатньо повно розкрити основні поняття і терміни, що стосуються проблеми курсової роботи, включити тільки об'єктивні факти і реальні практичні приклади;

дослідницький характер. У курсовій роботі мають міститись елементи дослідження: вивчення достатньої кількості опублікованих джерел (критичний аналіз монографічних та періодичних видань); формування власної точки зору на проблему, що розглядається; систематизація та аналіз різних думок і підходів;

наявність в роботі достатнього фактичного матеріалу; - практична направленість;

грамотність оформлення – чітка логіка викладу, правильність мовно-стилістичного викладу матеріалу;

правильність та обґрунтованість висновків.

Актуальність теми. В перекладі з латинської актуальність означає важливість, значущість теоретичної концепції або практичного питання, що розглядається. Тому робота може претендувати на деяку ступінь актуальності лише у випадку, якщо обрана тема характеризується новизною, відповідає сучасним потребам розвитку економічної діяльності держави.

Високий теоретичний рівень. Здобувач повинен аналізувати обрану тему на сучасному рівні розвитку науки, тобто використовувати в роботі ті підходи та наукові знання, закони та закономірності, які з позиції сьогодення пояснюють різноманітні явища та події. Крім того, він повинен забезпечити високий теоретичний рівень виконання роботи, тобто розкрити в ній основні поняття та терміни, включати в зміст матеріалу лише об'єктивні факти та реальні приклади.

Дослідницький характер. Бажано прагнути до того, щоб робота містила елементи дослідження, оскільки це розвиває та виховує у здобувачів творче

мислення та навички наукового пошуку розв'язання обраної проблеми, дає можливість сформулювати систему аргументів, що захищають обрану тему.

Цьому, значною мірою, сприятиме наявність аналітичного матеріалу або практичний досвід здобувача.

Наявність в роботі достатнього фактичного матеріалу. Досвід показує, що здобувачі часто дотримуються крайніх концепцій: одні включають лише теоретичні концепції, підходи, а інші - викладають (а іноді просто описують) конкретні приклади з життя і діяльності підприємств. Необхідно раціональне поєднання теорії та фактичного матеріалу. Теоретичні положення необхідно обґрунтувати конкретними практичними ситуаціями.

Практична направленість - це істотна і разом з цим складна вимога до роботи. Зміст даної вимоги полягає в тому, щоб тісно пов'язати теоретичні положення з реальною діяльністю суб'єктів психологічної діяльності. Якщо в курсовій роботі наведені практичні рекомендації або пропозиції по вдосконаленню існуючого стану особистості, тоді практична спрямованість обраної теми досягнута.

Грамотність оформлення. Порухення правил цитування, оформлення літератури, стилістичні огріхи - все це знижує якість роботи. Виконання цієї вимоги виховує у здобувача культуру оформлення наукової роботи, яка знадобиться йому в майбутньому у практичній діяльності.

Зміст та деталі курсової роботи завжди потрібно узгоджувати з науковим керівником.

Етапи виконання курсової роботи

У написанні курсової роботи виокремлюють такі етапи:

1. Підготовчий етап:

вибір теми та її обґрунтування;

пошук джерел та добір літератури з теми дослідження;

складання попереднього плану роботи й узгодження його з керівником.

2. Робота над текстом:

аналіз та обробка джерел;

виклад основного тексту роботи;

опрацювання висновків;

написання вступу до роботи.

3. Етап оформлення роботи:

складання списку використаних джерел;

оформлення додатків та ілюстративного матеріалу;

технічне оформлення та літературно-стилістичне редагування тексту.

4. Підготовка до захисту та захист курсової роботи:

подання проекту (варіанту) роботи науковому керівникові;

доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника;

попередній захист курсової роботи на кафедрі.

Підготовчий етап роботи над курсовою роботою

Перший етап починається з *вибору теми курсової роботи*, її осмислення та обґрунтування. Тему курсової роботи здобувач вибирає самостійно за допомогою запропонованого кафедрою переліку, з урахуванням проблематики,

яка найповніше відповідає його навчально-науковим інтересам і схильностям, керуючись при цьому порадами керівника.

Теми курсових робіт, які пропонує кафедра, не копіюють теми дисциплін, що вивчаються, але мають бути зорієнтовані на мотивацію самостійного творчого наукового дослідження здобувача. Виходячи з того, що курсова робота не зводиться до реферативного огляду джерела чи проблематики, а передбачає наявність дослідних елементів, є сенс формулювати тему таким чином, аби вона передбачала розкриття комплексної проблемної ситуації, аналітичне зіставлення різних концепцій, підходів, напрямів тощо. Затверджені кафедрою теми є орієнтовними: допускається їх уточнення з урахуванням пропозицій наукового керівника та побажань здобувача.

Після означення теми роботи спільно із науковим керівником визначаються межі вивчення теми, окреслюються завдання дослідження.

Наступним кроком є *пошук та вивчення літератури* – ознайомлення з основними науковими джерелами з вибраної теми. *(Під науковими розуміють джерела, що містять результати теоретичних та/або експериментальних досліджень, а також науково підготовлені до публікації пам'ятки культури та історичні документи. Наукові джерела можна розділити на такі види: монографія, автореферат, дисертація, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-популярне видання тощо).* Роботу над курсовою варто розпочинати у бібліотеці (наприклад, Міжнародного бібліотечно-інформаційного центру ім. Ярослава Мудрого). Можна використовувати також й інші джерела: бібліографічні посібники, прикінцеві списки літератури, виноски й посилання в підручниках, монографіях і словниках тощо, а також покажчики змісту спеціальних фахових періодичних видань.

У пошуку інформації слід керуватися порадами наукового керівника.

Під час джерелознавчих пошуків необхідно зокрема й з'ясувати повноту вивченості вибраної теми сучасною наукою, щоб не повторювати в роботі загальновідомих істин і більш точно визначити напрями та основні тематичні розділи власного дослідження. Для цього варто ознайомитися насамперед із найновішою літературою з даної теми, опублікованою за останні п'ять років. Крім того, дослідження теми варто починати з узагальнюючих праць, які дадуть змову охопити проблемне поле дослідження, а потім перейти до більш спеціалізованих матеріалів.

Після аналізу вибраного переліку літературних джерел здобувач уже має певну сформовану думку про напрям свого дослідження і готовий до *складання плану роботи*, який містить назви трьох розділів, як основних змістовних частин курсової.

Зауваження:

1) План курсової роботи обов'язково має бути узгоджений з науковим керівником ще до початку роботи над її текстом;

2) Найчастіше при визначенні змістовної структури здобувачі звертаються до хронологічного або предметного викладу проблематики.

Робота над текстом курсової роботи

Другий етап – робота над текстом курсової. Насамперед, слід провести *аналіз та обробку вибраних джерел*. Працюючи з науковою літературою та документами, здобувачам необхідно вести конспекти всіх прочитаних джерел задля можливості належним чином оформлювати список літератури до курсової роботи та цитати в її тексті. Для кожного опрацьованого джерела слід скласти бібліографічний запис; виписувати окремі думки та твердження, які можуть стати цитатами (дослівно, мовою оригіналу).

Під час опрацювання джерел слід постійно пам'ятати, що основною вимогою, яку ставлять перед здобувачами, які працюють над курсовими роботами та займаються науковими дослідженнями, є самостійне і творче їх виконання. Не можна не тільки копіювати значні обсяги інформації з будь-яких джерел, й зловживати цитатами, які лише сполучаються окремими власними фразами. Зазвичай, така робота не може бути оцінена позитивно. Тому цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне.

Цитуючи, слід дотримуватися кількох формальних правил:

цитата має бути дослівною;

цитата не має бути надто довгою (не більше одного-двох речень, що містять у собі закінчену думку);

на одній сторінці роботи не рекомендується розміщати більше двох цитат;

цитата має подаватися у лапках і супроводжуватися посиланням на джерело (див. розділ «Вимоги до оформлення курсової роботи»);

вилучення певних фрагментів цитати, яке має можливість уникнути довгого цитування, позначається трьома крапками: ...;

пояснення, які розкривають зміст цитати, подаються у квадратних дужках із зазначенням ініціалів автора роботи курсивом. Наприклад: [див. нижче. – А.О.];

цитати, які є незавершеним реченням, граматично узгоджуються із авторським текстом.

Після опрацювання різноманітних джерел та літератури виникає необхідність відокремлення достовірних фактів. *Наукові факти – це одиниця наукового знання та основа будь-якого дослідження, а тому перевірка їх істинності (верифікація) невіддільна від роботи із довідковим апаратом.*

Після встановлення фактів постає завдання осмислення та віднаходження зв'язків і залежностей між явищами і подіями, а також і порівняння різних підходів до дослідження теми. На цьому етапі створюється власне наукове знання: дослідник намагається осмислити і зіставити наявні факти, порівняти варіації трактування цих фактів, відстежити тенденції і закономірності тощо. Це дає здобувачу можливість реалізувати своє право на власне розуміння феномена чи сюжету, які становлять собою предмет дослідження у курсовій роботі.

Наступним етапом є *виклад основного тексту*. Як правило, матеріалом для більшої його частини виступає перефразування (переказування) проаналізованих джерел: це означає, що вже на етапі конспектування здобувач

починає писати текст своєї праці. Для уникнення **плагіату** слід прагнути передати думку автора як найближче до оригіналу з використанням власної лексики; зокрема, рекомендується виділити основні ідеї, змінити структуру речень, використовувати синоніми або слова з подібним значенням, змінювати форми слів тощо. Узагальнення має можливість одним реченням передати зміст цілого розділу або цілої авторської праці. При цьому наприкінці речень обов'язково мають бути посилання на першоджерела.

Проаналізований і систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів. Кожен розділ висвітлює одне питання, а підрозділ або параграф – окрему його частину. Викладати матеріал слід без пропуску логічних ланок, тому, починаючи працювати над розділом, слід зазначити його головну ідею, а також тезу кожного підрозділу. Думки і текст мають бути пов'язані між собою логічно. Весь текст має підпорядковуватися головній ідеї; один висновок не має суперечити іншому, а навпаки, підкріплювати його; крім того, слід дотримуватися послідовності доказів.

Важливим елементом викладу тексту й одним із багатьох чинників, на які зважає комісія при оцінюванні роботи, є правильне і стилістичне оформлення роботи. Насамперед увага звертається на змістовний бік викладу матеріалу: логічність і обґрунтованість, повнота і репрезентативність (тобто, широта використання наукових джерел), загальна грамотність і відповідність стандартам та прийнятим правилам щодо наукових досліджень. Зокрема, при написанні тексту курсової роботи необхідно дотримуватися наукового стилю викладу та прийнятої термінології, позначень, умовних скорочень і символів. Не рекомендується вживати штампи чи занадто категоричні твердження («Загальновідомо...», «Безперечно...»); вести виклад від першої особи («На мою думку...», «Я спостерігав...», «Я вважаю...»); уникати частих повторень слів чи словосполучень тощо.

Після написання основного тексту курсової роботи слід зайнятись *опрацюванням висновків та написанням вступу*, а також оформленням усього тексту згідно з відповідними вимогами.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Психологічні засади дослідження генезису спілкування у дітей дошкільного віку.
2. Психологічні особливості рольового розвитку особистості.
3. Особливості формування соціальної компетентності особистості.
4. Особливості прояву та шляхи подолання шкільного булінгу у школярів.
5. Становлення навичок асертивної поведінки та корекція неадаптивних реакцій підлітків в ситуації конфліктів.
6. Психологічна допомога молодшим школярам з порушенням саморегуляції та низькою інтелектуальною активністю.

7. Психологічна готовність до вибору профілю навчання в сучасній старшій школі.
8. Розвиток саморегуляції тривожних підлітків як критерій суб'єктності.
9. Дослідження проблеми рольового розвитку особистості здобувача - психолога.
10. Психологічні умови розвитку самооцінки як психологічного захисту старшокласника.
11. Вплив стилю сімейного виховання на розвиток вольових якостей молодших школярів.
12. Психологічні засоби корекції міжособистісних стосунків у підлітків з агресивною поведінкою.
13. Спілкування в соціальних мережах як чинник агресивності в ранньому юнацькому віці.
14. Розвиток креативного мислення старшокласників в умовах діалогічної навчальної взаємодії.
15. Психологічні особливості прояву відповідальності у молодшому шкільному віці.
16. Комунікативна компетентність як передумова адаптивної поведінки особистості.
17. Пізнавальна самостійність особистості як фактор успішності навчання (або професійної діяльності).
18. Психологічні особливості розвитку професійної самосвідомості.
19. Психологічні чинники девіантної поведінки підлітків.
20. Психологічні засади формування професійної компетентності.
21. Дослідження емоціонального інтелекту та групової згуртованості дітей підліткового віку.
22. Психологічні умови попередження аутоагресії в підлітковому віці
23. Психологічні особливості протиправної мотивації в підлітковому віці.
24. Психопрофілактика юнацького кібербулінгу.
25. Взаємозв'язок типу акцентуації характеру вчителя зі схильністю до професійного вигорання.
26. Психологічні закономірності формування вольових якостей.
27. Дослідження каузальності самосвідомості і рівня толерантності в віці.
28. Мотиваційно-психологічні чинники, які впливають на досягнення успіху в навчанні старшокласників.
29. Дослідження емоційної спрямованості особистості.
30. Психологічне благополуччя користувачів соціальних мереж із різним рівнем залученості.
31. Психологічні засоби корекції міжособистісних стосунків у підлітків з агресивною поведінкою.
32. Активізація лідерського потенціалу здобувачів вищої освіти в освітньому процесі.
33. Взаємозв'язок розвитку емоційної сфери підлітка та його соціального статусу групи.

34. Дослідження впливу вікових когнітивно-особистісних особливостей на ефективність діяльності

35. Мотивація як особистісно-регулятивний механізм пізнавальних здібностей дітей молодшого шкільного віку.

36. Комунікативна компетентність (назва професії) як чинник успішності професійної діяльності.

Здобувач вищої освіти може запропонувати власну тему дослідження, за умови попереднього обговорення з керівником та завідуючим кафедрою.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Очікуваний **обсяг тексту курсової роботи** (без списку використаних джерел і додатків) – **35-40 сторінок**.

Курсову роботу друкують за допомогою комп'ютера на аркушах білого паперу формату А4. При друкуванні тексту роботи необхідно залишати поля таких розмірів: зліва – 30 мм, справа – 10 мм, зверху та знизу – 20 мм. Текст наукової роботи набирається шрифтом з відсічками Times New Roman розміром 14 пунктів з інтервалом 1,5 рядка (29–30 рядків на сторінці), абзацний відступ 1,25 см без додаткових інтервалів між абзацами.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, таблиць, рисунків, формул у змісті роботи подають арабськими цифрами без знаку №. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, на якому номер сторінки не ставиться. На наступних сторінках номери проставляються у правому верхньому куті сторінки без крапки після цифри.

Заголовок будь-якої зі структурних частин не може знаходитися в кінці аркуша, після нього мають бути принаймні три рядки тексту, що знаходяться на відстані 5 мм від заголовка. Заголовки змісту, вступу, висновків, списку використаних джерел і літератури, додатків, списків позначень та скорочень повинні бути розміщені по центру рядка і написані великими літерами звичайним жирним шрифтом розміром 14 пунктів. Після заголовку пропускається один рядок.

Титульний аркуш є першим елементом будь-якої наукової роботи – курсової, дипломної чи дисертаційної. У курсових роботах зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, інститут, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про здобувача та наукового керівника, місто та рік подання роботи до захисту.

Зміст відповідає плану роботи. Вказується лише номер початкової сторінки пункту плану.

Вступ. Завдання вступної частини, яка пишеться останньою, – зорієнтувати читача у проблематиці праці, представити тему роботи і дослідницьке завдання, пояснити, чим важливим або цікавим є звернення до конкретної теми, а також змалювати історичний, суспільний чи інтелектуальний контекст, до якого належить явище, що розглядається. Тому

вступ має включати в себе такі компоненти: актуальність (чому тема є цікавою для дослідження), ступінь наукової розробки теми (хто досліджував цю проблематику, яких результатів досяг, що залишилось не вивченим), мета дослідження (1 речення), завдання дослідження, об'єкт дослідження (1 речення), предмет дослідження (1 речення), методи дослідження, структура роботи (вступ, кількість розділів, висновки, список джерел та літератури. Рекомендований обсяг вступу – 2–3 сторінки.

Основна частина роботи складається з розділів та підрозділів. Завдання розділів основної частини – переконливо довести та проілюструвати головну думку автора. В основній частині автор послідовно викладає факти, аргументи та докази, які він отримав, опрацювавши відповідний масив джерел та літератури. Кожен розділ має починатись з передмови, де актуалізуються завдання дослідження, які будуть вирішені в цьому розділі. Наприкінці розділу потрібно сформулювати висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

Рекомендується структурувати основну частину роботи на три розділи. Кожен розділ починається з нового аркуша; розділи позначаються цифрами. Заголовок розділу має бути розміщений у наступному рядку під номером, по центру рядка. Номер розділу ставлять після слова «розділ», після номера крапки не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Розділ поділяється на підрозділи, які, своєю чергою, можуть ділитися на дрібніші структурні частини. Не бажано, щоб ступенів поділу було більше, ніж чотири. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу крапка не ставиться, наприклад; «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому самому ж рядку йде заголовок підрозділу. Жоден заголовок не може закінчуватися крапкою.

Теоретична частина (10-15 сторінок) виконується на основі вивчення теоретичних положень класиків психологічної науки, праць вітчизняних і зарубіжних психологів, психологічних методик, методів та методичних розробок з досліджуваної проблеми. Тут подається характеристика теоретичних і методологічних питань досліджуваної проблеми, аналізуються точки зору вітчизняних і зарубіжних вчених-психологів, проводиться їхня критична оцінка й обґрунтування позиції автора курсової роботи. А до зібраних фактів, придатних для узагальнення, пред'являється ряд вимог: повнота, зрівняння, точність, достовірність.

Теоретичним є тільки перший розділ курсової роботи, який складається з окремих підрозділів. Так, у першому підрозділі визначається сутність психологічної категорії, її місце в системі психологічних категорій і взаємозв'язок з ним. В другому - теоретичне і прикладне значення цієї психологічної категорії, характеризується досягнутий рівень теоретичної розробки і практичного рішення досліджуваної проблеми з зазначенням позитивних моментів і недоліків (з посиланнями на літературні джерела). У третьому підрозділі доцільно розглянути позитивний досвід зарубіжних країн, позначити перспективи подальшого розвитку розглянутої проблеми.

Незважаючи на те, що перший розділ є теоретичним, в ньому необхідно використовувати ілюстрований матеріал у вигляді таблиць, схем, графіків, діаграм.

У першому розділі курсової роботи - *теоретико-методологічному* - наводиться огляд літератури за темою роботи, вибір напрямів дослідження, визначається сутність предмета дослідження.

В другому розділі (констатувальний етап дослідження) описується *емпіричне дослідження*, узагальнюється і систематизується зібраний практичний матеріал. Вибірка досліджуваних має налічувати від 35 осіб і більше. Окремим питанням є методичні рекомендації щодо покращення отриманих даних в результаті дослідження.

Кожен розділ роботи завершується короткими *висновками*, в яких зазначають те позитивне, що вдалось виявити в результаті дослідження теми, а також ті недоліки та проблеми, що були охарактеризовані в ході дослідження.

Зміст і кількість підрозділів цього розділу визначаються задачами дослідження. Аналізовані питання повинні не тільки висвітлювати рівень і динаміку показників, що досліджуються, але й встановлювати причинний зв'язок між ними.

Вихідним пунктом психологічного аналізу є факти. Будь-яке наукове дослідження повинно спиратися на точні, строго перевірені правильно узагальнені факти дійсності. Розділ повинен бути максимально насичений фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми).

Розділ завершується оцінкою отриманих результатів.

Порядок посилань на джерела. Посилання в тексті наводять у квадратних дужках, зазначаючи номер джерела за списком літератури та, через кому номер сторінки чи сторінок у ньому (крім випадків, коли посилаються на джерело чи кілька джерел загалом). Наприклад: Вчений Г.О. Ламакін [40] вважав, що..., однак окремі автори [47, с. 64; 51] не поділяють подібну точку зору.; М. Кучерявенко підкреслює, що «бюджетне право є однією з найбільш структурованих підгалузей фінансового права, яка забезпечує функціонування державної фінансової системи» [12, с. 88]; Проблеми правового регулювання податкових відносин розглядаються у працях [2–5] або [4; 6; 9].

Ілюстрації (за наявності). У курсових роботах слід використовувати лише штрихові ілюстрації. Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. За потреби ілюстрації доповнюють пояснювальними підписами. Рисунок, креслення, схеми, графіки, карти слід подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Рисунок, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках, включаючи до загальної нумерації сторінок. Ілюстрації позначають словом «Рисунок» і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Рисунок 1.2» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під

ілюстрацією.

На всі рисунки мають бути посилання в тексті, при цьому слово «рисунок» в тексті пишуть скорочено, наприклад, «...у рис. 1.2».

Таблиці. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери; назви не підкреслюють. Заголовки колонок мають починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони самостійні. Висота рядків – не менше ніж 8 мм. Колонку з порядковими номерами рядків до таблиці не включають.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї у тексті; таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною, а над другою лише, наприклад: «Продовження таблиці 1.2». Таблицю з великою кількістю колонок можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки. Якщо рядки або колонки таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, а в другому – боковик.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не варто. Якщо цифрові або інші дані в якомусь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк (-).

На всі таблиці мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть повністю, наприклад, «...у таблиці 1.2».

Висновки курсової роботи становлять собою окремий структурний елемент і передбачають стислий виклад результатів проведеного дослідження. У висновках також окреслюються питання, які потребують подальшого дослідження. Не можна викладати в цьому розділі нові факти, ідеї та аргументи, які відсутні в основній частині роботи: висновки – це нагода наголосити на тому, що вже було сказано в основній частині роботи, сформулювати лейтмотив роботи та повторити основну ідею, що становить собою підсумок викладеного в роботі. Обсяг висновків не має перевищувати 1–2 сторінки.

Після висновків у роботі подають **список використаних джерел**. Цей список має містити повний бібліографічний опис будь-яких документів, наукових праць та довідкової літератури, використаних автором у будь-якій формі, із зазначенням авторів, назви, вихідних даних і загальної кількості сторінок (для статей – першої і останньої сторінок). Записи розташовують або за черговістю згадування у тексті курсової роботи (без повторів), або в алфавітному порядку за прізвищами авторів або перших слів назв творів, записаних без автора. Авторів, які мають однакові прізвища, записують в алфавітному порядку їхніх ініціалів; праці одного автора подають за алфавітом перших букв назв його праць. Бібліографічний опис списку використаних

джерел у роботі повинен оформлятися з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015.

Додатки. За потреби до додатків доцільно включати таблиці, ілюстрації, які допомагають кращому сприйняттю матеріалу. Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожний такий додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований зверху малими літерами з першої прописної симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і літера, що позначає додаток. Додатки позначають послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь (єдиний додаток позначають як «Додаток А»).

Визначення порушень академічної доброчесності

Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат; самоплагіат; академічне шахрайство; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; хабарництво; необ'єктивне оцінювання; піратство стосовно інтелектуальної власності; вчинення дій, що створюють порушення авторського права і(або) суміжних прав, задоволення корупційних інтересів.

Академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства, а саме:

- копіювання чужої наукової роботи, чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем;
- створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел;
- рерайт - перефразування чужої праці без згадування оригінального автора.

Самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Академічне шахрайство передбачає будь-які дії учасників освітнього процесу змістом яких є:

- посилання на джерела, які не використовувалися в роботі.
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо).
- проходження процедур контролю знань підставними особами.
- списування.
- повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи (лабораторної, контрольної, індивідуальної, курсової, випускної кваліфікаційної тощо).

Фабрикація - вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

Фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

Списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Корупційний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі – зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними або юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських та інших організаціях.

Цитата – виділений явно уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого (у тому числі оприлюдненого у мережі Інтернет) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі і виключно з метою порівняння формулювань, аналізу тексту чи дискусії щодо суті змісту цитованого тексту.

Унікальність твору (роботи, матеріалу) – співвідношення (%) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

Порядок перевірки курсових робіт на академічний плагіат

Дотримання академічної доброчесності в Інституті регулюється наступними документами:

1. Положенням про запобігання та виявлення плагіату в наукових та академічних текстах у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

2. Положенням про перевірку академічних і наукових текстів на плагіат та їх розміщення та зберігання в інституційному репозиторії ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

3. Кодексом академічної доброчесності ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Перевірці на академічний плагіат підлягають випускні кваліфікаційні та курсові роботи здобувачів вищої освіти. У відгуку керівника зазначається інформація щодо рівня унікальності роботи та відсутності (наявності) у роботі академічного плагіату та допустимого для захисту відсотку подібності.

Перевірка на наявність запозичень здійснюється з використанням відповідних інформаційних технологій та комп'ютерних програм спеціалістами випускової кафедри у відповідності до «Положення про запобігання та виявлення плагіату в наукових та академічних текстах у ПрАТ ВНЗ «МАУП» (<https://surl.li/zhftf>)

4. ПОРЯДОК ПОДАННЯ НА ПЕРЕВІРКУ, ОЦІНЮВАННЯ І ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота подається на перевірку науковому керівнику відповідно до графіку виконання курсових робіт, який складається і затверджується на засіданні кафедри. Перевіривши курсову роботу, керівник пише відгук і допускає роботу до захисту. У разі недотримання вимог щодо змісту та оформлення, курсова робота повертається здобувачу на доопрацювання. Здобувач повинен переробити роботу згідно з зауваженнями керівника і здати її на повторну перевірку (з першим відгуком).

Строки захисту визначаються кафедрою та Навчальною частиною Інституту і доводяться до здобувачів заздалегідь.

Під час захисту здобувач робить виступ на 5–7 хвилин, в якому має висвітлити:

- актуальність вибраної теми, мету та завдання роботи;
- структуру роботи, використані методи дослідження та основні першоджерела;
- зміст ідей та пропозицій автора;
- основні висновки за результатами роботи.

Під час доповіді можливе використання демонстраційних матеріалів (таблиць, схем, графіків тощо). Після доповіді здобувач відповідає на запитання членів комісії.

Подання курсових робіт керівникові у дні захисту і пізніше вважається порушенням навчальної дисципліни. Кафедрою встановлюються додаткові дні захисту таких робіт, як дні ліквідації академічної заборгованості.

Курсова робота оцінюється на основі доповіді здобувача з теоретичного питання та результатів розв'язання практичного завдання за 100 бальною системою.

Курсова робота оцінюється згідно з:

1. Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <https://surl.li/bpxlbj>

2. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <http://surl.li/fkfyye>

Оцінювання курсових робіт, розподіл балів за курсову роботу відбувається наступним чином:

- 1) до 60 балів – за якість виконання;
- 2) до 30 балів – за захист курсової роботи;
- 3) до 10 балів – за креативність, оригінальність рішень, використання передового досвіду зарубіжних країн тощо.

Критерії оцінювання курсових робіт

Робота, в якій:

зроблено власну оцінку джерел та літератури, використані різноманітні методи дослідження, запропоновано самостійне вирішення проблеми, викладено аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції, може бути оцінена на «**відмінно**» (90-100 балів / А).

зроблено власну оцінку джерел та літератури, самостійно підібраний та проаналізований значний за обсягом та цікавий за змістом матеріал, викладено аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції, але є помилки в оформленні, може бути оцінена на «**добре**» (82–89 балів / В).

зроблено власну оцінку джерел та літератури, самостійно підібраний та проаналізований значний за обсягом та цікавий за змістом матеріал, але є проблеми з оформленням роботи та аргументацією висновків, може бути оцінена на «**добре**» (75–81 балів / С).

самостійно підібраний та проаналізований значний за обсягом та цікавий за змістом матеріал, але відсутній аналіз джерел та літератури, допущенні помилки в оформленні роботи, може бути оцінена на «**задовільно**» (68–74 балів / D).

здійснено переказ опублікованих джерел і лише на цій основі розкрито тему, допускається до захисту, але не може бути оцінена вище, ніж оцінкою «**задовільно**» (60–67 балів / E).

виявлено ознаки плагіату, знімається з розгляду, а її авторів виставляється оцінка «**незадовільно**» (35–59 балів / FX).

Не допускаються до захисту роботи, у яких зміст не відповідає вибраній темі; які не відповідають вимогам оформлення курсових робіт; які подані з порушенням термінів їх виконання.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні джерела:

1. Волянчук Н. Ю. Психологія наукової діяльності: [Монографія] / Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського; Центр ДЗК, 2020. 352 с
2. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології: навч. посіб. [Електронний ресурс]. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2018. 131с.
3. Гапон Н. П. Теоретичні та методологічні проблеми психології: методичні вказівки до курсу та опорний конспект лекцій для студентів першого курсу магістратури, спеціальність 053 - психологія денної та заочної форм навчання. - Львів: філософський факультет ЛНУ, 2020. 107 с.
4. Ковальчук В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. - К.: ВД Професіонал, 2015. 240 с.
5. Методологічні та теоретичні проблеми психології: навчальний посібник для слухачів та студентів вищих навчальних закладів / Корольчук М.С. и др. - К.: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
6. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень / Вінниця: 2014. 180 с.
7. Роменець В.А. Психологія творчості : Навч. посібник для вузів. Київ : Либідь, 2018. 286 с.
8. Філіпенко А. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. - К.: Акдемвидав, 2015. 208 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

2. Офіційний веб-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>
5. Офіційний веб портал судової влади в Україні URL: <https://court.gov.ua/>
6. Єдиний реєстр судових рішень в Україні. URL: <https://www.reyestr.court.gov.ua/>
7. Prozorro: система публічних закупівель. URL: <https://prozorro.gov.ua>
8. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського URL: <http://nbuv.gov.ua/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок титульного аркушу курсової роботи:

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Північноукраїнський інститут імені Героїв Крут

Кафедра психології

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психології»

на тему «_____»

Здобувача (ки) __ курсу групи _____
(шифр групи)

Галузь знань: _____

Спеціальність: _____

(ПІБ здобувача)

Керівник:

(посада, вчене звання, науковий ступінь, ПІБ)

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Чернігів 20__ р.

Завдання на виконання курсової роботи

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Північноукраїнський інститут імені Героїв Крут

Кафедра Психології

ЗАВДАННЯ**на виконання курсової роботи**

Здобувача (ки) _____ курсу, групи _____

ТЕМА КУРСОВОЇ РОБОТИ:_____

Основні питання, які необхідно розкрити в курсовій роботі:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Керівник _____
(П.І.Б.)_____
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

“ _____ ” _____ 20 ____ р.

(підпис керівника)_____
(підпис здобувача)

Зразок оформлення змісту курсової роботи**ЗМІСТ****ВСТУП****РОЗДІЛ 1 ВИВЧЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА МЕТОДОЛОГІЧНИХ
ЗАСАД ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ КОНГРУЕНТНОСТІ ТА ТРИВОЖНОСТІ В
КОНТЕКСТІ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ОСОБИСТОСТІ**

1.1 Визначення поняття «конгруентності» та основних її компонентів у структурі особистості

1.2 Детермінанти тривожності та особливості її прояву

1.3 Визначення поняття «невизначеність». Взаємозв'язок між конгруентністю, тривожністю та невизначеністю

Висновки до першого розділу**РОЗДІЛ 2 ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ
КОНГРУЕНТНОСТІ ТА ТРИВОЖНОСТІ В КОНТЕКСТІ
НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ОСОБИСТОСТІ**

2.1 Опис вибірки та бази дослідження

2.2 Характеристика методів та методик дослідження

2.3 Емпіричне дослідження

2.4 Орієнтовна корекційна програма

Висновки до другого розділу**ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ****СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ****ДОДАТКИ**